

Изборни предмети у трећој години студија

Студијски програм за образовање васпитача

школска 2025/26. година

Изборни педагошко-психолошки курс III

- Образовање на даљину
- Игра у функцији дисциплине на предшколском узрасту
- Вредновање педагошког рада
- Учење страног језика на дечијем узрасту (само за полазнике Модула енглеског језика)

Изборни предметни курс I

- Путовања као вид образовања и културе
- Појам и одређење ауторске бајке
- Слика детета у српској књижевности 20. века
- Форме учтивости у српском језику
- Како читати између редова – увод у анализу дискурса
- Интерактивни приступ читању текста деци
- Образовање за медије
- Планирање наставе енглеског језика (само за полазнике Модула енглеског језика)
- Практични аспекти наставе енглеског језика I (само за полазнике Модула енглеског језика; додатни изборни предметни курс 3, уз доплату прекобројних ЕСПБ)

Изборни методички курс I

- Од игре од здравља
- Лексичке вежбе и игре у васпитно-образовном раду
- Развој дечијег просторног мишљења
- Упознавање околине у парку
- Луткарска уметност – методички аспект
- Стратегије избора музичке литературе за децу
- Ликовне игре у вртићу
- Хор III

По наставном плану Факултета, студенти треће године бирају три изборна предмета, по један из сваке од наведених области (*Педагошко-психолошки курс, Предметни курс, Методички курс*). Заокружите, на основу предложених програма, по два предмета из сваке од наведених области који желите да слушате у петом семестру, означавајући их по степену важности бројевима 1 и 2.

Изборни педагошко-психолошки курс III

■ ОБРАЗОВАЊЕ НА ДАЉИНУ

Семестар: 5. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Мирослава Ристић, проф. др Данимир Мандић

Циљ курса/предмета

Настава предмета Образовање на даљину треба да омогући студентима овладавање основним знањима везаним за технологије образовања на даљину. Посебно се акцентује анализа дигиталних технологија у системима образовања на даљину у синхронској и асинхронској комуникацији.

Садржај курса/предмета

Основни појмови и терминологије одреднице. Историјат и класификација образовања на даљину. Елементи система образовања на даљину. Предности и недостаци образовања на даљину у односу на традиционално образовање. Основни концепт веб оријентисаног учења и поучавања. Модели образовања на даљину. Софтвер за реализацију образовања на даљину. Телевизија у систему образовања на даљину. Методика образовања на даљину. Евалуација знања и праћење напредовања студената у образовању на даљину. Безбедност, етика и ауторска права у систему образовања на даљину. Комбинација традиционалних метода и облика рада са технологијама образовања на даљину (хибридна настава). Масовни отворени интернет курсеви у стручном усавршавању наставника (анализа постојећих програма). QR кодови у образовању на даљину. Образовни веб портали. Осврт на постојећа инострана и домаћа искуства.

Литература:

1. Ристић М., Мандић Д. (2017): Образовање на даљину, Учитељски факултет, Београд
2. Мандић, Д., Ристић М. (2005): *Веб портали и образовање на даљину у функцији подизања квалитета наставе*, Медиаграф. Београд.
3. www.edu-soft.rs
4. <https://www.educatorstechnology.com/>

■ ИГРА У ФУНКЦИЈИ ДИСЦИПЛИНЕ НА ПРЕДШКОЛСКОМ УЗРАСТУ

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ЕСПБ: 5 ■ Полагање испита: усмено, писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Драгана Богавац

Циљ предмета: Омогућити студентима да потпуније стекну знања о игри која има и функцију регулисања дејег понашања на предшколском узрасту; да се студенти оспособе за организовање и праћење напредовања детета предшколског узраста у различитим поставкама игре које су у функцији дисциплиновања.

Исход предмета: Овладаност теоријским и практичним знањима о игри у функцији дисциплине на предшколском узрасту.

Садржај предмета: Игра као подршка; Структурирање средине за игру која је у функцији дисциплине; Постављање циљева и припрема игре; Кооперативност, поштовање и преговарање у игри; Игра – одговор и последица; Процењивање и прилагођавање појединих игара; Врсте игара које су у функцији дисциплине на предшколском узрасту.

Литература:

1. Stojanović, A., Bogavac, D. (2016), *Metodičke strategije razvoja dečjih potencijala u savremenoj predškolskoj ustanovi*, Beograd: Učiteljski fakultet, 60-94

2. Крњаја, Ж. (2010). *Игра, стваралаштво, отворени васпитни систем: шта их повезује*, Настава и васпитање, вол. 13, бр. 2, стр. 264-277
3. Крњаја, Ж. (2012). *Игра као сусрет: коауторски простор у заједничкој игри деце и одраслих*, Етноантрополошки проблеми, вол. 7, бр. 1, стр. 251-267
4. Plummer, M. D. (2008) *Anger Management Games For Children*, London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers

■ ВРЕДНОВАЊЕ ПЕДАГОШКОГ РАДА

Семестар: 5 ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: пројекат израде модела вредновања и самовредновања одређеног аспекта педагошког рада вртића и усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Софија Маричић

Циљ предмета: Упознавање студената са појмом квалитета у васпитању и у том контексту појмовно одређење вредновања и самовредновања васпитно-образовног рада. Оспособљавање студената за анализу различитих модела вредновања и израду властитог модела вредновања и самовредновања одређеног аспекта педагошког рада предшколске установе.

Садржај предмета:

Појам квалитета у васпитању, стандарди квалитета рада предшколске установе, појам самовредновања. Улога и значај вредновања у функцији развоја и унапређења педагошког рада. Анализа различитих модела самовредновања рада вртића у европском контексту. Предности и ограничења дигитализације у контексту вредновања. Израда властитог модела вредновања и самовредновања одређеног аспекта педагошког рада предшколске установе и критичка анализа. Формирање конкретних предлога за унапређење вредновања педагошког рада вртића.

Литература:

1. Безиновић, П. (ур.). (2010). *Самовредновање школа Прва искуства у основним школама*. Загреб: Агенција за одгој и образовање. стр. 17-20, 25-45.
2. *Правилник о стандардима квалитета рада установе* (2012). Службени гласник Републике Србије 68/2012
3. *Стандарди квалитета рада предшколских установа*. (2012). Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања. стр. 2-21. доступно на: <https://ceo.edu.rs/wp-content/uploads/publikacije/Standardi%20predskolske%20ustanove.pdf>
4. Вилотијевић, М. (1992). *Вредновање педагошког рада школе*. Београд: Научна књига. стр. 23-37, 52-79.
5. Вилотијевић, М. (2004). Од традиционалног ка комплексном вредновању. У *Југословенска педагогија друге половине 20. века*. Београд, Ужице: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета и Учитељски факултет.

■ УЧЕЊЕ СТРАНОГ ЈЕЗИКА НА ДЕЧИЈЕМ УЗРАСТУ

Семестар: 5 ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Невена Буђевац (и проф. др Наташа Јанковић) ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Увођење студената у педагошко-психолошке аспекте усвајања матерњег и учења/усвајања страног језика. Упознавање са битним сличностима и разликама између учења матерњег и енглеског језика. Оспособљавање студената за самостално тумачење савремених изворних текстова из предметне области на енглеском језику и критичко промишљање њиховог садржаја. Дискусија о најбитнијим аспектима учења енглеског језика.

Исход предмета: Студенти ће научити да промишљају битне педагошко-психолошке аспекте усвајања матерњег, као и учења и усвајања енглеског као страног језика. Оспособиће се да на основу одабраних одломака из стручне литературе на енглеском језику разматрају и воде дискусију о битним аспектима учења страног језика.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Упознавање студената са кључним фазама у развоју детета (према Пијажеу), са улогом зрелијих особа и вршњака из непосредног окружења (према Виготском/“Зона наредног развоја“) и потпором коју они пружају деци на путу развоја (према Брунеру), са различитим типовима интелигенције и стиловима учења код деце (према Гарднеру), као и неким савременим приступима учењу страних језика. Језик као систем. Денотација и конотација. Узраст и учење језика. Учење страног језика уз игру. Разматрање дечијих могућности поимања конкретног и апстрактног на појединим узрастима као битни аспекти усвајања матерњег језика и учења/усвајања страног језика. Даровитост као драгоцен аспект личног и школског живота детета и друштва у целини. Билингвизам. Развој комуникативних и когнитивних способности код деце одрасле у изолацији. Уважавање међусобних различитости и инклузија. Битни аспекти позитивног и негативног трансфера у фазама усвајања и учења матерњег и страног језика. Улога родитеља и наставника у учењу језика. Наведени аспекти развоја личности и учења језика као предуслови за увођење појединих језичких вештина и садржаја у наставу страног језика код деце предшколског узраста.

Практична настава

Дискусија о специфичностима овладавања додатним језиком: разлике између учења тзв. „другог“ језика (имерзиони програми), „службеног“ језика (примена туђег језика у сопственом окружењу) и „страног“ језика, који се учи у образовне и комуникативне сврхе у локалној средини. Разматрање примерене употребе матерњег језика током учења страног језика, као и пожељних и непожељних приступа учењу страног језика у односу на дечији узраст. Анализа садржаја и квалитета цртаног/анимираног филма као модела учења страног језика. Групно осмишљавање дијалогских активности, игара по улогама и других игара за увођење почетних елемената културе на страном језику као основе за будуће школско учење енглеског језика. Принцип очигледности и примена адекватних наставних средстава и активности у раном дечијем узрасту. Дискусије на задате теме из области педагошке психологије на енглеском језику, на основу одабраних текстова и видео записа.

Методe извођења наставе: Предавања, демонстрација, анализа одабраних текстова и видео записа, дискусија, презентација пројекта, самостални усмени и писани рад студената.

Провера знања и оцењивање рада студената: Писани рад и презентација пројекта.

Литература:

Одабрани одломци:

Bruner, J. (1999). *The Process of Education*. Cambridge, USA: Harvard University Press

Буђевац, Н. (2018). Психологија образовања за васпитаче. Београд: Учитељски факултет

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: CUP

Gardner, H. (1993). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. NY: Basic Books

Janković, N. (2010). Developing Language Skills with Young Learners. *Inovacije u nastavi* 2/10. Beograd: Učiteljski fakultet.

Reilly, V. and Ward, M. S. (1997). *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Turner, J. (1977). *Psychology for the Classroom*. Cambridge: Methuen & Co. Ltd.

Помоћна литература:

Janković, N. (2015). Razvijanje komunikativnih i opštih kognitivnih sposobnosti kroz nastavu engleskog jezika od ranog školskog uzrasta. *Komunikacija i kultura 'online'*, godina VI, br. 6, str. 117-133, <http://www.komunikacijaiikultura.org/KK6/KK6Jankovic.pdf>

Pijaže, Ž. i Inhelder, B. (1996). *Intelektualni razvoj deteta*. Beograd: ZUNS

Vigotski, L. S. (1977). *Mišljenje i govor*. Beograd, Nolit.

Изборни предметни курс I

ПУТОВАЊА КАО ВИД ОБРАЗОВАЊА И КУЛТУРЕ

Семестар: 5. ■ Фонд часова: 22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Бојан Марковић

Садржај предмета: 1. Увод у предмет: Проучавање путовања произилази из упоредне/компаративне књижевности и у њој настале имагологије, дисциплине која се бави проучавањем представа о страним земљама и народима, као и представама о властитој земљи и народу. Томе су снажан подстицај дали путописи, један од најзначајнијих књижевних жанрова, посебно од времена просвећености када су путовања по земљама класичне културе, пре других, по Италији и Грчкој, постала потреба и део сваког образованог човека – о чему су сведочанства оставили најзначајнији европски и српски писци и мислиоци. У савременом свету мењају се начини и садржај путовања, али се њихова образовна улога не губи, о чему нам говоре, поред традиционалног назива ходочашће, и нови термини као што су култура путовања, културни туризам. Чак се говори и о *итинерологији*, новој дисциплини у најближој вези са књижевношћу, која се бави испитивањима облика, начина и садржаја премештања људи. 2. Путовање као чинилац образовања од XVIII века до данас. Семантика путовања: уочавање и читање међусобне временско-просторне условљености/хронотопа културно-историјских локалитета. Значајни научници и књижевници као културни путници: Фернан Бродел, Жак Лекаријер, Јован Дучић, Растко Петровић, Клаудио Магрис. Туристички дух („индустрија доживљаја“) и културноисторијска осећајност („ходочашће кроз културу“): сабирање и разумевање. 3. Организација културноисторијских путовања: избор садржаја путовања, културолошке припреме (упознавање са местом/локалитетом, његовим местом и улогом у историји и култури, читање одабраних одговарајућих научних и научнопопуларних, историјских, културолошких и књижевних текстова, планирање и динамика путовања), улога водича/тумача на локалитету, читање културних знакова и стварање целовите просторновременске слике код ученика/студената, односно сложеног културноисторијског доживљаја. 4. Анализа српских водича/бедекера. 5. Полагање испита: израда рада/пројекта на задату тему из програма и усмена одбрана рада.

Циљ предмета: Припрема учитеља и васпитача за разумевање културно-историјских и савремених знаменитости, локалитета и места, за читање њихове улоге и значаја у културном наслеђу, као и оспособљавање да организују васпитно-образовна путовања која ће ученицима/студентима, у одређеној мери, и предшколској деци, омогућити да схвате и дочарају оно што посећују и виде.

Исход предмета: Увиђање значаја путовања за образовање личности ученика и разумевање културних чинилаца кроз контекст путовања, усвајање вештина, интересовања и знања за прикладно методичко уобличавање садржаја из културе на часовима и на путовањима, упознавање са начинима припремања материјала за колективна путовања и начину одговарајућег приказивања садржаја путем методичког промишљања о теми, усвајање знања о својој и другим земљама читањем и истраживањем.

Напомена: Студенти бирају две од понуђених књига, у складу са испитним радом. Књижевни делима датим у програму се не приступа као чисто књижевним, него управо да у њима уочимо сложене просторновременске слике (односно, конституисања културних топоса) којима се негује културна осећајност.

Литература:

1. **Асман 2011:** Jan Asman, *Kultura pamćenja: pismo, sećanje i politički identitet u ranim visokim kulturama*, Beograd: Prosveta.

2. **Бекон 1967:** Frensis Bekon, „О putovanju” (1597). У: *Eseji ili saveti politički i moralni. Nova Atlantida. Apoftegme*. Београд: Култура.
3. **Бродел 1995:** Fernan Brodel, *Mediteran: prostor i istorija*, Београд: Centar za geopoetiku.
4. **Гејџ 2008:** Nikolas Gejdž, *Portret Grčke*, Loznica: Karpos.
5. **Дуда 2012:** Dean Duda, *Kultura putovanja. Uvod u književnu iterologiju*, Zagreb: Ljevak.
6. **Џокур 1765:** Le chevalier Louis de Jaucourt, „Voyage (Education)“. In: *Encyclopédie. Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers*, Tome dix-septieme. Paris: Samuel Faulche & Compagnie, 476–477.
7. **Јаћимовић 2015:** Слађана Јаћимовић, „Путописи у настави српског језика и књижевности“. *Иновације у настави*. 28 (4), 64–69.
8. **Јовановић, Јанићијевић 2009:** Aleksandar Jovanović, Valerija Janićijević, „Teacher – the man of culture and the cultured man – about the subject Serbian Culture ine European Context at Teacher Training Faculty in Belgrade“. In: *Student in Contemporary Learning and Teaching* (65–70). Belgrade: University of Belgrade and State Higher Vocational School in Nowy Sacz.
9. **Јовановић 2020:** Александар Јовановић, „Путовања као вид образовања и културе“. У: Опачић, З., Зељић, Г. (ур.). *Програмске (ре)форме у образовању и васпитању – изазови и перспективе* (218–234). Београд: Учитељски факултет.
10. **Лакаријер 2012:** Žak Lakarijer, *Grčko leto: jedna svakidašnja Grčka od četiri hiljade godina*, Loznica: Karpos.
11. **Магрис 2014:** Клаудио Магрис, *Дунав*, Београд: Архипелаг.

■ ПОЈАМ И ОДРЕЂЕЊЕ АУТОРСКЕ БАЈКЕ

Семестар: 5. ■ Фонд часова: 22 ■ ЕCTS: 5 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Зорана Опачић

Циљ предмета: Упознавање студената са жанровским одликама и видовима ауторске бајке и присуством елемената бајке у савременој књижевности (однос мита и бајке, фантастике и бајке, параболо, сатира, епска фантастика, роман бајка, антибајка, готска прича, драмска бајка итд.). Оспособљавање студената да самостално уочавају разлику бајке и њој сродних жанрова и самостално је тумаче у форми есеја.

Садржај предмета: Формирање жанра ауторске бајке; Од фолклорног модела ка уметничкој причи; Бајка између књижевности за децу и књижевности за одрасле; Однос бајке и мита; однос бајке према фантастици (фантастичној причи/роману, епској фантастици, хорору; Хришћански подтекст бајке; Облици ауторске бајке: параболо, сатира, роман бајка, драмска бајка, бајка у стиху и др.; Инверзија бајке у 20. веку: антибајка, постмодернистичка бајка, готска прича – на примерима из светске књижевности; Ауторска бајка у српској књижевности. Студенти показују умеће самосталног тумачења и вредновања књижевног текста у изради есеја на одређену тему и његовом усменом одбраном.

Основна литература:

- Дрндарски, Мирјана (прир.) (1978). *Народна бајка у модерној књижевности*. Београд: Институт за књижевност и уметност: Нолит **или**
- Дрндарски, Мирјана (2001). *На вилином вијалишту*. Београд: КПЗ Србије: Рад **или**
- Пешикан-Љуштановић, Љиљана (2009). *Усмено у писаном*. Београдска књига: Београд. (прво поглавље).
- Тодоров, Цветан (1987). *Увод у фантастичну књижевност*. Београд: Рад.

Додатна литература:

- Бетелхајм, Бруно (1979). *Значење бајки*. Превео Бранко Вучићевић. Београд: Југославија. Саставни део предмета чини лектира прописана програмом.

СЛИКА ДЕТЕТА У СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ 20. ВЕКА

■ 5. семестар ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Валентина Хамовић, мр Немања Каровић

Циљ предмета: Циљ овог курса је сагледавање статуса детињства у српској књижевности 20. века. Овај књижевни топос (који прати књижевност кроз векове) се не може у потпуности разумети без његовог стављања у шири образовни контекст, на шта указује избор дате литературе. Посебна пажња биће посвећена одабраним књижевноуметничким текстовима српских писаца 20. века у којима ће се пратити слика детета у различитим друштвеноисторијским и поетичким контекстима.

Садржај предмета: 1. *Детињство* као антрополошка категорија; 2. Детињство као књижевни топос; 3. Детињство и поетика инфантилизма у српској поезији 20. века – Растко Петровић, Оскар Давичо, Станислав Винавер, Васко Попа; 4. Детињство у српској прози 20. века – Исидора Секулић, Бранко Попић, Драгослав Михаиловић, Милован Данојлић, Владимир Кецмановић.

Полагање испита: Испит садржи само писмени део. Студенти бирају једну од четири понуђене теме.

Литература:

1. Филип Аријес, *Векови детињства*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1989;
2. И. С. Кон, *Дете и култура*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1991;
3. Градац
4. Јован Љуштановић, *Брисање лава*, Дневник, Нови Сад, 2009.
5. Милован Данојлић, *Наивна песма*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004.

Додатна литература:

1. Валентина Хамовић, *Непрекидно детињство*, Змајеве дечје игре, Нови Сад, 2015.
2. Валентина Хамовић, *Моменти наивности*, Учитељски факултет, Београд, 2022.
3. Голомб Клер, *Стварање имагинарних светова*, Завод за уџбенике, 2012.

ФОРМЕ УЧТИВОСТИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Бојана Милосављевић

Садржај предмета: *Теоријска и практична настава* I Основни појмови из прагматике и комуникације (Говорни чин, Лингвистичка и комуникативна компетенција, Говорна ситуација, Формални и неформални стил комуникације, Сараднички однос са саговорником и успостављање комуникативне равнотеже); II Појам језичке учтивости (Начела успешне комуникације, Принцип учтивости, Систем форми учтивости у српском језику). III Форме за исказивање молбе у писаној и усменој комуникацији. Писање молбе као документа; IV Форме за исказивање извињења, захваљивања, честитања и саучешћа у писаној и усменој комуникацији; V Комплименти и похвале као говорне стратегије за успостављање сарадничког односа са саговорником; IV Особине језичког комуницирања васпитача/наставника са децом (пред)школског узраста (Како се деца подстичу да изврше одређене наредбе и сл.).

Циљ предмета: Циљ овог једносеместралног курса је упознавање студената са начинима језичког испољавања учтивости у српском језику, као и са појмом учтивости у домену комуникативног понашања једне говорне заједнице, просторно и временски променљивог.

Литература:

- **Бугарски 1989:** Ранко Бугарски, *Увод у општу лингвистику*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
- **Савић 1993:** Свенка Савић, *Дискурс анализа*, Нови Сад: Филозофски факултет
- **Радовановић 1986:** Милорад Радовановић, *Социолингвистика* (поглавља: Граматика друштвеног статуса и Основни социолингвистички појмови), Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада.
- **Јоцић 2006:** Мирјана Јоцић, *Језик, развој, комуникација*, Нови Сад: Дневник
- **Милосављевић 2007:** Бојана Милосављевић, *Форме учтивости у српском језику*, Београд: Учитељски факултет.

КАКО ЧИТАТИ ИЗМЕЂУ РЕДОВА – УВОД У АНАЛИЗУ ДИСКУРСА

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕСПБ: 5 ■ Полагање испита: семинарски рад и његова одбрана ■ Статус: изборни ■ доц. др Ана Петровић Дакић

Циљ предмета: Развити код студената критички однос у тумачењу и разумевању текстова у образовању и о образовању. Припремити их за самостално критичко разматрање текстова који утичу на њихов живот и рад.

Исход предмета: Путем активности на часовима, студенти, у сарадњи с предавачем и својим колегама, изграђују систематичан оквир за дубљу критику неједнакости у сфери образовања. Освешћено и критички приступају свом будућем раду – и као примаоци наставних планова и програма, образовних политика итд., и као њихови будући аутори, у најширем смислу.

Садржај предмета: Основни појмови критичке анализе дискурса. Језик, моћ и идеологија. Идентитети; Ми и Ви/Они. Маргина и периферија у тексту. Преглед претходних достигнућа у овој области. У зависности од интересовања полазника, вођена критичка анализа неколико текстова из области образовања. Краћа самостална анализа текста по жељи.

Литература (одабрани текстови из наведених књига; текстови на страном језику биће понуђени у преводу):

Čolović, N., Opačić, T. (2017). *Proizvodnja Društva. Srbi u hrvatskim dnevnim novinama*. Zagreb: Srpsko narodno vijeće.

Fairclough, N. (1998/2015). *Language and Power*. London – New York: Longman.

Milivojević, S. (2015). *Mediji, ideologija, kultura*. Beograd: Pešćanik – Fabrika knjiga.

Rogers, R. (2008). Critical Discourse Analysis in Education. *Encyclopedia of Language and Education, 2nd Edition, Volume 3: Discourse and Education*. M. Martin-Jones, A. M. de Mejia and N. H. Hornberger (eds.). Boston: Springer Science+Business Media LLC, 53–68.

Starčević, A., Kapović, M., Sarić, D. (2019). *Jeziku je svejedno*. Zagreb: Sandorf.

Van Dijk, T. (1998). *Ideology. A Multidisciplinary Approach*. Thousand Oaks, US: SAGE Publications Inc.

Wodak, R., Meyer, M. (Eds.). *Methods for Critical Discourse Analysis*. London: Sage.

ИНТЕРАКТИВНИ ПРИСТУП ЧИТАЊУ ТЕКСТА ДЕЦИ

Семестар: 5 ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 5 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Ђорђе Јанковић

Садржај предмета: 1. Процес кодирања и декодирања у језику. Особености децејег разумевања и доживљавања говора и читаног текста; посредна рецепција. Говор упућен детету. Искусствено локализовање и адаптација књижевног текста. 2. Врсте читања: изражајно, подстицајно, уметничко, монолошко и дијалошко, заједничко, интерактивно, вођено. Дете као сачиталац. Стратегије дијалошког читања. Деца као наратори, интерактивни текстови. 3. Главне функције прозодичких

средстава – висина, јачина, трајање (темпо, пауза), боја. Сугерисање значења уметничког текста интонацијом; логички акценат, боја гласа, сегментација (у прози и поезији). Ванјезички елементи интерпретације/сугестије: мимика и гестикулација, ритам и музика, кореографија, илустрација и др. очигледна средстава. 4. Читање деци као чинилац развојне писмености и провокација за откривање света око себе. 5. Уметничко казивање текста. Анализа (не)вербалних средстава у играним, луткарским и анимираним серијама, филмовима и представама за децу. Анализа вербалних средстава у звучним читанкама 6. Извођење књижевних текстова према методичким и уметничким критеријумима.

Циљ предмета: Упознати студенте са начелима рецепције текста, са специфичностима посредне рецепције (читаног) текста на предшколском узрасту и развојних претчиталачких способности деце тог доба. Оспособити студенте за самостално извођење књижевних текстова уз примену прозодијских правила, подешавање гласа за сугерисање значења, укључивање деце у процес читања.

Основна литература:

- **Вулећих 1980:** Branko Vuletić, *Gramatika govora*, Zagreb: Grafički zavod Hrvatske, стр. 51–88.
- **Дотлић и Каменов 1996:** Љубица Дотлић, Емил Каменов, „Интерпретација књижевног дела“, у: *Књижевност у децем вртићу*, Нови Сад: Змајеве дечје игре, Одсек за педагогију Филозофског факултета, стр. 58–126.
- **Ђорђевић 1987:** Бранивој Ђорђевић, *Елементи српскохрватске дикције. Акценат, дикција, версификација*, Београд: Универзитет уметности, стр. 23–94, 207–231.
- **Марковић 2003:** Marina Marković, *Glas glumca*, Beograd: Clio, стр. 90–98, 125–158.
- **Мићић 2020:** Вишња Мићић, „Читање с испитивањем хоризонта очекивања“, у: *Дете читалац и хронологија читања*, Београд: Учитељски факултет, стр. 223–280.

■ ОБРАЗОВАЊЕ ЗА МЕДИЈЕ

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Дејан Вук Станковић, проф. др Урош Шуваковић

Циљ предмета: Упознавање будућих васпитача са организацијом, финансирањем и начином рада класичних масовних медија и њихових дигиталних верзија, као и са комуникационим функцијама компјутерских мрежа. Њихово оспособљавање да са ученицима спроведу програм потпуног медијског описмењавања током похађања основне школе и стварање критичког односа према понуди медијских садржаја.

Исход предмета: Постизање медијске писмености код ученика и њихово оспособљавање да разумеју природу рада комуникационих посредника од штампе до компјутерске мреже. Развијање способности ученика да самостално креирају садржаје које по правилу само конзумирају у процесу масовног комуницирања и употребљавања интернета ради стварања критичког односа према тој понуди.

Садржај предмета

Теоријска настава: Представљање комуникационих способности човека, њиховог настанка и усавршавања уз помоћ средстава за посредно комуницирање. Показивање различитих симболских система као саставних чинилаца културе и друштва. Указивање на различите врсте значења вештачких знакова и проблема деце да разумеју конотативна, односно, пренесена значења. Приказ историјата и савремене употребе штампе, радија, филма, телевизије и компјутерских мрежа. Указивање на различите функције комуникационих средстава и њиховог значаја посебно у образовању и социјализацији.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад: Вежбе са студентима који производе медијске садржаје на техници коју поседује факултет. Студентска предавања уз коришћење презентације на компјутеру.

Литература:

1. Радојковић, М и Милетић, М (2008), *Комуницирање, медији и друштво*, Београд: Учитељски факултет

■ ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ Марина Цветковић ■ **само за полазнике Модула енглеског језика**

Циљ предмета: Упознавање студената са теоријско-практичним аспектима планирања наставе енглеског језика. Оспособљавање студената за квалитетну припрему активности и материјала за часове енглеског језика. Припрема за опсервацију часова енглеског језика.

Исход предмета: Студенти ће научити да промишљају битне теоријске и практичне аспекте припреме часа енглеског језика за децу предшколског узраста. Оспособиће се да креативно користе постојеће и припремају додатне наставне материјале за рад са децом предшколског узраста. Савладаће битне елементе за процену активности на часовима енглеског језика.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Специфичности учења страног језика на предшколском и школском узрасту, њихове међусобне сличности и разлике. Настава оријентисана ка ученику. Игра као саставни елемент наставе страног језика за млађе узрасте. Разлика између наставног плана и наставног програма. Овладавање кључном стручном терминологијом везаном за припрему и реализацију активности на часу. Припрема за час, кључни елементи за израду плана часа. Основна и додатна наставна средства. Кључне фазе часа (*Presentation – Practice – Production*). Облици наставног рада. Предности рада у паровима и групама. Значај учења путем методе тоталног физичког одговора (*Total Physical Response*) на млађим узрастима. Основе праћења и вредновања дечијег постигнућа. Увод у практикум енглеског језика.

Практична настава

Анализа различитих уџбеничких и додатних материјала за наставу енглеског језика на раном узрасту. Припрема и израда материјала за час. Анализа образаца за праћење и евидентирање фаза у реализацији часа. Дискусија о најважнијим аспектима реализације часа у оквиру других предмета у раду са децом предшколског узраста и поређење са битним аспектима наставе енглеског језика. Осмишљавање активности заснованих на *TPR* методи.

Методе извођења наставе: Предавања, демонстрација, анализа и израда наставних материјала, дискусија, презентација пројекта, практични рад студената самостално и у групи.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени испит и презентација пројекта.

Литература:

Одабрани одломци:

Halliwell, S. (1992). *Teaching English in the Primary Classroom*. London: Longman.

Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*, Harlow: Longman.

Janković, N., Cvetković, M. (2013). *Inovativni pristupi i didaktička sredstva u nastavi engleskog jezika na ranom uzrastu*. U: *Inovacije u nastavi i učenju stranog jezika na ranom uzrastu* (35-45). Beograd: Učiteljski fakultet.

Moon, J. (2000). *Children Learning English*. Oxford: Macmillan Heinemann.

Phillips, S. (1993). *Young learners*. Resource books for teachers. Oxford: OUP

Reilly, V. and Ward, M. S. (1997). *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Scott, W. A. and Ytreberg L. H. (1990). *Teaching English to Children*. London: Longman.

Scrivener, J. (1994). *Learning Teaching*. Oxford, Heinemann.

■ ПРАКТИЧНИ АСПЕКТИ НАСТАВЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА I

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ Марина Цветковић, Зорица Савић Ненадовић, проф. др Наташа Јанковић ■ **само за полазнике Модула енглеског језика**

Циљ предмета: Оспособљавање студената за процену активности на часовима енглеског језика. Опсервација часова енглеског језика и евидентирање запажања у задатом обрасцу. Анализа часова на основу утисака и образаца попуњених током опсервације часова.

Исход предмета: Студенти ће научити да повезују знања и практична искуства стечена кроз праксу у оквиру других предшколских активности са кључним теоријским и практичним аспектима наставе енглеског језика. Савладаће практичне аспекте процене реализације активности на часовима енглеског језика. Научиће да прате и вреднују активности на часовима енглеског језика. Спознаће битне аспекте самоевалуације.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Обнављање кључних теоријских и практичних аспеката припреме и реализације часа енглеског језика на основу инструктивног рада. Самостална анализа задатих тема и наставних јединица на основу додељеног уџбеника/наставног материјала/видео материјала и групна дискусија обрађених тема на основу запажања забележених у предвиђеним обрасцима за сваки од предшколских узраста, као припремни модел за опсервацију активности у току часа. Обрасце испуњене на енглеском језику предају у виду дневника праксе предметним наставницима на факултету.

Практична настава

Инструктивне вежбе за опсервацију часова. Хоспитовање у предшколским установама уз опсервацију часова. Студенти у групама присуствују часовима енглеског језика у неколико различитих предшколских установа и, пратећи рад наставника енглеског језика, бележе запажања у унапред припремљеном обрасцу који следи модел плана часа, а по узору на обрасце попуњаване током семестра. Обрасце испуњене на енглеском језику предају у виду дневника праксе предметним наставницима на факултету. Следи групна анализа и дискусија заснована на белешкама и искуствима из праксе. Студенти размењују утиске и изводе закључке о свим практичним аспектима посматраних часова на основу претходно стечених знања, разматрају позитивна решења и евентуалне потешкоће или могућности за додатне корисне активности. Међу колегама у групи студенти индивидуално симулирају одабране активности са посматраних часова, постављајући се у улогу наставника енглеског језика из предшколске установе у којој су обављали хоспитовање. Потом воде групну дискусију о квалитету управо одржаних активности и разматрају потенцијална побољшања.

Методе извођења наставе: Предавања, инструктивне вежбе, анализа наставних материјала, симулација активности, дискусија, практични рад студената самостално и у групи.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмени испит, симулација активности и практични рад.

Литература:

Одабрани одломци:

Janković, N., Cvetković, M. (2013). Inovativni pristupi i didaktička sredstva u nastavi engleskog jezika na ranom uzrastu. U: *Inovacije u nastavi i učenju stranog jezika na ranom uzrastu*, (35-45), Beograd, Učiteljski fakultet, UDC 371.3::81'243(=111)// 371.64/.69;

Phillips, S. (1993). *Young learners*. Resource books for teachers. Oxford: OUP

Reilly, V. and Ward, M. S. (1997). *Very Young Learners*. Oxford: Oxford University Press.

Scott, W. A. and Ytreberg L. H. (1990). *Teaching English to Children*. London: Longman.

Slaterry, M. & Willis, J. (2001). *English for Primary Teachers, a handbook of activities & classroom language*. Oxford: Oxford University Press.

Избор из уџбеничких комплеката за наставу енглеског језика.

Изборни методички курс I

■ ОД ИГРЕ ДО ЗДРАВЉА

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 5 ■ Статус: изборни ■ полагање испита: теоријско и практично ■ проф. др Даница Џиновић Којић, доц. др Владан Пелемиш

Циљ предмета: да студенти понуђеним садржајима, кроз креативне радионице, употпуне и унапреде стручна знања (теоријска и практична), вештине и способности. Садржаји предмета су савремене теме-лекције са разрађеним методичким поступцима као моделима које ће студенти користити у својој пракси. Очекује се да студенти присуствују предавањима, да учествују у излагањима, дискусијама, да постављају питања и формулишу проблеме, прошире теоријска знања о значају и утицају различитих игара на здравље, правилан развој, боље моторичке способности предшколске деце.

Садржаји предмета дати су кроз играонице и укључују: садржаје и активности мини спортских игара за децу; методичка упутства и поступке посматрања, праћења и мерења ангажованости и оптерећења деце на активностима из физичког васпитања; план провере стања физичког васпитања у предшколским установама

Литература:

- Џиновић, Којић, Д. (2008). *Од игре до здравља*, Београд: Учитељски факултет, стр. 3-38.
- Џиновић, Којић, Д.; Мартиновић, Д. (2011). *Играм до здравственог васпитања најмлађих*, Београд: Типографик плус, стр. 9-94.
- Џиновић-Којић, Д.:(2009/10/11/12). *Акредитовани семинари* (Обима око 100 страна).

ЛЕКСИЧКЕ ВЕЖБЕ И ИГРЕ У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ РАДУ

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 20–22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено, семинарски рад ■ Статус: изборни ■ проф. др Владимир Вукомановић Растегорац

Садржај предмета: 1. Основни појмови лексикологије (лексема и реч, лексичко значење, лексикон). 2. Лексичка свест и специфичности дејег разумевања значења речи. 3. Методичко обликовање игара које се заснивају на парадигматским лексичким односима: синонимија, антонимија, хипонимија; хомонимија. 4. Методичко обликовање игара које се заснивају на творбеним механизмима у српском језику: деминутиви и аугментативи; називи места, становника и занимања; сложенице; деривациона гнезда (породице речи). 5. Прожимање лексичких и других језичких игара (фонолошке, синтаксичке и стилистичке игре).

Циљ предмета: Припрема студената за методичко обликовање игара заснованих на садржајима из лексикологије, а у складу са савременим лингвистичким сазнањима и психолингвистичким токовима. Упућивање у могуће начине интегрисања лексичких игара у шири контекст различитих језичких вежбања.

Напомена: Студенти у договору са наставником бирају тему рада, а у складу са њом добијају препоруку о одговарајућој литератури и изворима које треба узети у обзир.

Литература:

- **Вукомановић Растегорац 2021:** Владимир Вукомановић Растегорац, „Метајезичка игра као методички приступ развоју метајезичке функције говора код деце”, *Иновације у настави*, 34 (2), 72–85.
- **Драгићевић 2007:** Рајна Драгићевић, „Лексема и реч”, „Механизми полисемије”, „Парадигматски лексички односи”, у: *Лексикологија српског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, стр. 35–39, 146–180, 244–303, 320–330.

- **Рајовић 2018:** Ranko Rajović (ur.), *Druga međunarodna stručno-naučna konferencija „Novi izazovi u edukaciji”* (zbornik radova), Novi Sad, 2018, str. 143–181.
- **Рајовић 2020:** Ranko Rajović (ur.), *Treća međunarodna stručno-naučna konferencija „Novi izazovi u edukaciji”* (zbornik radova), Novi Sad, 2020, str. 55–75, 102–116, 139–168.

РАЗВОЈ ДЕЧИЈЕГ ПРОСТОРНОГ МИШЉЕЊА

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено – презентација пројекта
 ■ Статус: изборни ■ проф. др Оливера Ђокић

Циљ предмета: Упознавање студената са структурисаним активностима у функцији развоја дечијег просторног расуђивања.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Структурисане активности **интелигентног учења** на примерима активности Р. Скемпа (Structured Activities for Intelligent Learning). Праћење колекције геометријских активности и активности мерења, као и видео снимака који приказују дечије активности (уз расправу о Скемповој теорији математичког образовања).

Израђивање/формирање појмова и процеса потребних за интелигентно и креативно решавање математичких проблема у физичком и геометријском простору.

Практична настава

Студенти ће групним обликом рада припремати практичне активности и у јавном дискурсу током наставе трансформисати почетне идеје у потенцијално нове идеје и активности.

Вредновање студентских постигнућа: Студенти у договору са наставником формирају групе, бирају сет готових игара на којима раде, а у складу са њима добијају препоруку о одговарајућој литератури и изворима које треба узети у обзир како би трансформисали почетне идеје игара заснованих на интелигентном учењу у потенцијално нове идеје и активности. Активност у току предавања вреднује се до 30 поена и групни рад до 30 поена; усмени испит – презентација пројекта вреднује се до 40 поена (до 100 поена максимум на свим активностима).

Литература (одабрани текстови из наведених књига; текстови на страном језику биће понуђени у преводу):

- Ђокић, О. (2022). *Rukopisni materijal udžbenika Metodika razvoja početnih matematičkih pojmova I*.
- Gurganus, S. P. (2017). *Math Instruction for Students with Learning Problems* (Second Ed.). New York: Routledge.
- Skemp, R. R. (1993). *Sail through Mathematics: Structured Activities for Intelligent Learning* (Vol. 1, for the early years). Expanded North American Edition. EEC Ltd. Calgary.
- Van den Heuvel-Panhuizen, M., & Buys, K. (Eds.) (2008). *Young children learn measurement and geometry: A learning-teaching trajectory with intermediate attainment targets for the lower grades in primary school* (Dutch Design in Mathematics Education, Vol. 2). Sense Publishers.
- Van Hiele, P. M. (1999). Developing geometric thinking through activities that begin with play. *Teaching Children Mathematics*, 5(6), 310–317. <https://doi.org/10.5951/TCM.5.6.0310>

УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ У ПАРКУ

■ Семестар: 6. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Зорица Веиновић (максимум 12 студената)

Циљ предмета: Циљ изборног курса је да студенти сагледају значај парка за целовити развој и здравље детета и могућности реализације тема из области упознавања околине у парку, као и да се оспособе за планирање и реализацију васпитно-образовних активности из области упознавања околине у парку.

Садржај предмета:

1. Значај парка. Интринзична и инструментална вредност парка као екосистема. Еколошки, естетски, културни разлози за очување парка. Значај боравка у парку и реализације тема о природи у природи (парку) за богаћење дејег сензорног искуства, психо-физичко здравље и развој деце, њихову социјализацију и мотивацију за учење, као и за ефикасно остваривање циљева из области упознавања околине.

2. Методички аспекти упознавања околине у парку. Теме и циљеви из области упознавања околине које је могуће и пожељно реализовати у парку. Припремање и могућности реализовања васпитно-образовних активности из области упознавања околине у парку (теоријски и теренски рад). Изложбе као резултат активности реализованих у парку. Примери истраживачких, игроликих и пројектних активности (кроз индивидуални и кооперативни рад) у парку: уочавање услова живота у парку; идентификовање и уочавање разноврсности биљака и животиња из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; уочавање њихове међусобне и повезаности са неживом природом; процењивање поступака којима људи негативно и позитивно утичу на природу; примена мера за заштиту животне средине у парку и друге (теоријски и теренски рад).

Литература:

1. Банђур, В. и Веиновић, З. (2008). Школа у природи и образовање за животну средину – шума као учионица. *Педагошка стварност*, 9-10, 973-981.
2. Bratman et al. (2015). The benefits of nature experience: Improved affect and cognition. *Landscape and Urban Planning*, 138, 41–50.
3. Louv, R. (2016). *Posljednje dijete u šumi*. Lekenik: Ostvarenje. (одабрана поглавља, укупно: 50 страна)
4. Матановић, В. (2003). *Како да сачувамо свет око нас: приручник за учитеље и васпитаче*. Земун: Нијанса. (одабрана поглавља, укупно: 50 страна)
5. Матановић, В. и Веиновић, З. (2003). *Еколошко- природњачки водич са методичким упутствима за учитеље*. Београд: Савез педагошких друштава Југославије и Министарство здравља и заштите животне околине – Управа за заштиту животне околине. (одабрана поглавља, укупно: 20 страна)
6. Павловић, В. (2013). Екологија и етика. У: Павловић, В. (прир.). *Екологија, религија, етика* (13-35). Београд: Завод за уџбенике и Еко центар.

ЛУТКАРСКА УМЕТНОСТ – МЕТОДИЧКИ АСПЕКТ

Семестар: 5. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: практично ■ Статус: изборни ■ проф. др Ана Миловановић

Садржај предмета:

Теоријска настава

1. Основи теорије луткарске позоришне уметности. 2. Значај симболичких и метафоричких репрезентативних потенцијала позоришне лутке за стваралачку примену луткарске позоришне уметности у разредној настави. 3. Методологија и различити приступи/методе у примени луткарске позоришне уметности у разредној настави и слободним активностима. 4. Луткарска драматургија. 5. Говор позоришне лутке. 6. Принципи креације и технологије основних врста позоришних лутака. 7. Луткарска сценографија. 8. Луткарска анимација. 9. Музика у луткарском позоришту. 10. Луткарска режија.

Практична настава

I Примена луткарске позоришне уметности у разредној настави.

1. Примена луткарске позоришне уметности у у настави српског језика. Усвајање писмености применом луткарске методе.
2. Примена луткарске позоришне уметности у у настави математике.
3. Вокално изражавање позоришних лутака у функцији наставе музичког васпитања.
4. Примена луткарске позоришне уметности у у настави природе и друштва.
5. Креација и израда позоришних лутака у функцији наставе ликовног васпитања.
6. Анимација позоришних лутака у функцији наставе физичког васпитања.

II Примена луткарске позоришне уметности у слободним активностима. Припрема луткарских представа деце млађег школског узраста. Луткарски балет. Луткарски мјузикл.

Циљ предмета: Упознавање студената са основним знањима и умењима из области луткарске позоришне уметности неопходним за стваралачку примену луткарске позоришне уметности у раду са децом млађег школског узраста.

Упознавање студената са методологијом и различитим приступима/методама у примени луткарске позоришне уметности у разредној настави и слободним активностима.

Напомена: Студенти полажу испит тако што осмишљавају и изводе једну примену луткарске позоришне уметности у разредној настави или у слободним активностима.

Литература:

- **Миловановић 2020:** Ана Миловановић. *Луткарска ћирилица – луткарска метода у учењу читања и писања српског језика*. Београд: Учитељски факултет.
- **Миловановић 2022:** Ана Миловановић. *Четврт века ЛУТКЕФ-а*. Београд: Учитељски факултет, Удружење грађана „ЛУТКЕФ”.
- **Миловановић 1993:** Ана Миловановић. Апликација луткарства у развијању еколошке свести студената Педагошке академије. *Иновације у настави*. (1/ 2).
- **Миловановић 1997:** Ана Миловановић. Учимо луткама. *Иновације у настави*. (1).
- **Миловановић 1992:** Ана Миловановић. Улога луткарске уметности у обради басне у млађим разредима основне школе. *Методичка пракса*. (1).
- **Миловановић 1991:** Ана Миловановић. Луткарство као модел усавршавања учитеља за примену иновација. *Учитељ*. (37/ 38).
- **Цветановић 1996:** Владимир Цветановић *Самостални и стваралачки рад у настави српског језика*. Београд: Bodex.

Додатна литература:

- **Миловановић 2016:** *Луткарски текстови за позориште у вртићу и школи (са ЛУТКЕФ-а)*, Београд: Удружење грађана „ЛУТКЕФ”.
- **Миловановић 1992:** Ана Миловановић. Увод у теорију луткарства. *Учитељ*. (39)
- **Миловановић 2017:** Ана Миловановић. Луткарска режија у позоришту за децу. *Театрон*. (180/ 181).

- **Миловановић 1997:** Ана Миловановић. Еурека, еурека (како да позориште у мојој кући постане луткарско). *Тик-так*. (1).
- **Savinova 1984:** Osnovi scenske plastike glumca u lutkarskom pozorištu. *Scena*. (1).

■ СТРАТЕГИЈЕ ИЗБОРА МУЗИЧКЕ ЛИТЕРАТУРЕ ЗА ДЕЦУ

■ Семестар: 5 ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено или у форми јавног наступа ■ Статус: изборни за оба студијска смера ■ мр Стеван Ковачевић.

Напомена: Курс се реализује у комбинованој групи учитељи/васпитачи од 30 студената (15 студената по смеру).

Циљ предмета:

Могућност даљег проширивања усвојеног теоријског и практичног знања на музичким инструментима када је реч о индивидуалном или групном музицирању. Избор одговарајуће музичке литературе за имплементацију у даљем раду са децом различитог узраста.

Садржај:

Рад са студентима ће се фокусирати на даљи развој извођачких вештина са проширивањем репертоара музичких композиција. Подстицање креативности и вишег нивоа музичке интерпретације, са акцентом на најбитније параметре музичке експресивности: динамика, темпо и артикулација. Стицање вештине заједничког музицирања кроз литературу класичне, цез, етно, савремене и филмске музике. Студенти ће искуствено проћи кроз процес припремања (пробе) и финализацију (интерни и јавни наступи/концерти). Пролазећи кроз процес извођења, студенти ће напредовати и уједно побољшати своје извођачко-музичке способности. Откривањем нових метода обрада музичких композиција студенти ће бити у прилици да другачије сагледају хармонску грађу самих дела уз употребу савремених компјутерских програма и да успешно овладају другачијим видовима интерпретације. Препознавање музичке терминологије, идентификација музичких симбола, вештина читања непознатог нотног материјала "прима виста", употреба разних музичких литература, обрада епоха и стила. Испит је усменог карактера или у неком облику јавног наступа (свечаност, интерни час, јавни час, свечани концерт).

Литература:

Ж.Петровић: 10 Дечјих песама, М Драгићевић: Распевани тобоган, Нота: Мали концертни репертоар и музички стилови, Нота: Школица за музички (Орфов) инструментаријум са аранжманима, Штраус: Пицкато полка, Бакланова: Менует, Харолд Арлен: Иза дуге, Дјук Елингтон: Цез стандард, Ј.С.Бах: Сарабанда, Г.Ф.Хендл: Ларго, Миливој Ивановић: Репертоар за ансамбле, Корели: Анданте, Шила Нелсон: Репертоар за ансамбле I и II, Џон Бери: Стандард, Моцарт: Аве Марија, Јанковић: Албум песама и комада, Стојановић, Гордана: Настава музичке културе од I до VIII разреда. Завод за уџбенике и наставна средства, Б. Поповић: Солфеђо, М. Тајчевић: Теорија музике и Интернет ресурси: notes.tarakanov.net, <http://www.imslp.org>.

■ ЛИКОВНЕ ИГРЕ У ВРТИЋУ

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено и практично ■ Статус: изборни ■ мастер ликовних уметности, наставник уметности Марија Богдановић
Напомена: Курс се реализује у групи од 20 студената.

Циљ предмета: Развој и проширивање ликовних способности и искустава стечених у оквиру наставе на редовном предмету Визуелне уметности; Упознавање са различитим формама ликовних игара као истраживачких и стваралачких активности кроз низ задатака и креативних вежби; Подстицање и неговање истраживачких тенденција; Трагање за новим чулним искуствима; Развијање и неговање ликовне радозналости као једне од примарних услова за развој ликовног стваралаштва најмлађих.

Садржај предмета: Гледање, опицавање, упознавање и манипулација ликовним средствима и материјалима; Одабир и организација прибора и материјала; Традиционални ликовни медиј као средство визуелне наратије; Употреба познатих предмета или њихових делова и промена њихове

функције у ликовном процесу; Игре визуелног опажања и визуелног мишљења; Игре маште и креативног мишљења.

Све фазе рада биће праћене фото или видео записима. Резултат рада у оквиру овог предмета биће изложба или кратка форма перформанса на крају семестра.

Литература:

1. Матић, Р. (1990). *Игре и активности код деце*. Београд: Нова просвета.
2. Марковић, М. (2006). *Корак по корак I*. Београд: Креативни центар

■ ХОР III

■ Семестар: 5. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 5 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ Ана Ћосовић

Циљ предмета: Учешћем у хору Учитељског факултета развијају се певачке способности студената, али и, пре свега, подстиче креативност у музичкој интерпретацији. У складу са својим гласовним предиспозицијама студенти стичу вештину вишегласног певања у ансамблу, а затим искуствено пролазе процес припремања (пробе) и финализацију (јавни наступ/концерт) извођења хорских дела. Пролазећи кроз процес извођења, проширују се знања у области хорске литературе, епохе и стила, те одговарајућег начина интерпретације.

Садржај предмета: Вишегласно певање у ансамблу, процес припреме и финализација (јавни наступ) извођења хорских дела. Упознавање са хорском литературом, епохама и стилевима, односно начинима интерпретације.

Обавезе студената су редовни долазак на вежбе/пробе и учешће у јавним наступима хора (пригодне свечаности, завршни концерт).

Програм Хора III континуирано следи, наставља у допуњује програм Хора I и Хора II.

Нотна литература:

Гаудеамус игитур. Боже правде. Химна св. Сави. Мокрањац С. *Тебе појем.* Симић, В.: *Пошла мома на воду.* Толингер, Р.: *Одби се грана.* Манојловић, К.: *Успаванка.* Бетовен, Л.В.: *Жртвена песма.* Мокрањац С.: *II руковат.* Аркаделт Ј.: *Аве Марија.* Бајић И.: *Српкиња.* Моцарт В.А.: *Проба за концерт.* Handel, G.F.: *Canticorum iubilo.* Codaly, Z.: *Cohors Generosa.* O.di Lasso: *Ne proicias me.*